

Henkistyä

-sanana hyväksi tekee Virittäjän viime numero jälleen propagandaa. Joka kerta nähdessäni tuon sanan on niinkuin piston saisin.

Sanotaan *pakastua, kellastua, illastaa, julistaa* kantasanoista *pakkanen, keltainen, iltanen, julki(nen)* eikä *pakkastua, keltastua, illastaa, julkistaa*. Niinikään *rypistyä, hypistellä*, joiden takana ovat kantasanat *ryppyinen, hyppyset*, aikaisemmin kai *ryppi(nen), hyppiset*. Vainoin voi sattumoisin löytää jonkin *-nen-*johtoisen kantasanan, jonka ensi tavu on *l y h y t*, ja sitä myöden — huom. *v a i n* tässä tapauksessa — esiintyy vahva aste, esim. *pikaistua, vetistyä*.

Mutta kun mainittu sana on korvalle yhtä miellyttävä kuin ampieisen pisto, niin syyn voi löytää kahdesta seikasta.

Ensinnäkin on valtavat määrät muunjohtoisia *-stua, -styä* -verbejä, joissa heikko aste esiintyy, esim. *aristua, edis-*

*tyä, jyrkistyä, kangistua, kärjistyä, litistyä, mykistyä, pelkistyä, synkistyä, ta-
castua, uudistua, veltostua* jne. Näistäkin on jokunen vahva-asteinen poikkeus, enimmäkseen, milloin ensi tavu on lyhyt (*sokaistua* l. *soaistua, nykyistyä*, (tehty sana), vähemmän muulloin (*nyrppistyä, virkistyä, ylpistyä*).

Toiseksi: suppeammassa ryhmässä *hengästyä, hengähtää, hengittää, henkistyä* neljäs jäsen särähtää pahasti, aivan yhtä pahasti kuin esim. *kankistua*.

Miksi muuten ei ole puheenalaisia johdannaisia *hikinen* ja *pikinen* sanoista? Siksi, että vahva-asteiset johdannaiset *hikistyä, pikistyä* — näitä toki *henkistyä*-muodon esitaistelija on velvollinen odottamaan —, ovat yhtäläisesti Kielettären vieromia kuin monesti mainittu *henkistyä*. Mutta vieronutpa on Kielettär myös heikkoasteisia muotoja *hiistryä, piistryä*, ei kuitenkaan niiden heikon

asteen takia, vaan siten saadun äänne-
asun kummallisuuden takia. Sanotaan:
hiestyä, hikeentyä, piettyä, pikiintyä jne.

Kun puutarhuri on erehtynyt istut-
tamaan taimistoonsa ohdakkeen taimen,
niin hän kiireen kaupalla kitkee sen pois
istuttaakseen parempaa tilalle. Niin täs-
säkin. Tilalle: **henkeytyä** l. **henkiytyä**
(vrt. *arpeutua* l. *arpiutua, kalkkiutua,*
parkkiutua, villiytyä) tai **henkevöityä**.
(Ei pidä sanoa, että näillä muka on toi-
nen merkityksen vivahdus kuin haluttu.
Näille oikeille johdannaisille an-
netaan kaivattu merkitys. *Hengis-*
tyä olisi muuten kyllä oikea johdannai-
nen, mutta oudohko sekin.)

M. Airila.